

homilije

SLUŽBA PRANJA NOGU

HOMILIJA FRANJE KARD. KUARIĆA

Draga braćo i sestre!

Sveti Otac Ivan Pavao II. naviješta dovršenje drugog tisućljeća od rođenja Spasitelja našega Isusa Krista i priprema Crkvu za ulazak u treće tisućljeće. Put od Isusa Krista do svršetka drugog tisućljeća je put Crkve. Znamo kroz kakve je sve promjene društva, civilizacija i povijesti Isus Krist vodio Crkvu. Ipak, i nakon gotovo dvije tisuće godina Crkva ima istu stvarnost, isti Božji dar koji nudi svakoj civilizaciji i svakom društvu.

Sveti Otac Ivan Pavao II. obilazi svijetom. Osobno se susreće sa svim civilizacijama ove zemlje; ulazi u sve narode. Ali što nosi? Nosi ono što je donio i u Hrvatsku, što je donio u Zagreb prošle jeseni, 10. i 11. rujna: donosi križ i donosi evanđelje. To je navještaj, to je događaj, to je istina. Zato i u ovoj situaciji i u ovom sekulariziranom svijetu mi imamo križ i imamo evanđelje.

Evanđelje je Božja riječ, Božje svjetlo. Zato Isus govori za sebe: »Ja sam svjetlost svijeta: tko ide za mnom, neće hoditi u tami, nego će imati svjetlost života« (Iv 8,12). To je svjetlo neugasivo, uvijek isto, i uvijek novo, i uvijek suprotno tami ovoga svijeta i zlu ovoga svijeta, i grijehu ovoga svijeta. I kad je Isus u svijet, takav kakav on jest, kroz sve povijesne mijene usadio svoju Crkvu, onda joj je dao evanđelje da bi njime rasvjetljivala svoju savjest, da bi njime obnavljala svoj život, i osobe, i zajedništvo, da bi njime osvjetlila događaje povijesti, da bi svakom čovjeku ponudila svoje svjetlo.

Zato Isus zahtijeva od svoje Crkve da bude sol zemlje. Sol čuva od rastvaranja. Vi ste ta nazočnost Božjega svijeta, Božjega kraljevstva, uantoč svim protivnostima i protivljenjima na koje nailazite prolazeći zemljom i putujući poviješću.

»Vi ste svjetlost svijeta...« (Mt 5,14). Isus hoće da oni koji su za njim pošli, koji su mu povjerovali budu svjetlost svijeta. On se uprisutnio u svijet, i u onaj izraelski svijet, i u onaj grčko-rimski svijet. On ga je takvog našao i On je u takvom svijetu djelovao. On je u takav svijet svoju Crkvu usadio i poslao je na put s evanđeljem i s križem.

Što je križ? Križ je oltar; križ je svjedočanstvo; križ je čin. Križ je događaj, čega? Događaj krajnje mjere ljubavi. »... Budući da je ljubio svoje, one u svijetu, do kraja ih je ljubio« (Iv 13,1). ali ne samo svoje, On je ljubio taj svijet do kraja, jer je ljubio svakog čovjeka do kraja. I za svakog čovjeka On se uspinje na oltar križa. Zato je evanđelje navještaj ljubavi koja ide do kraja. To je poziv Crkve da evanđelje ne samo navješta nego da ga živi cijenom križa. Isus je rekao: »Hoće li tko za mnom, neka se odrekne samoga sebe, neka uzme svoj križ i neka ide za mnom« (Mt 16,24). Ako je to povjereno cijeloj Crkvi, svakom kršteniku, onda je to na osobit način povjereno nama biskupima, nama svećenicima, nama redovnicima, redovnicama, duhovnom pozivu u Crkvi Božjoj.

Ivan Pavao II. u susretu u zagrebačkoj katedrali 10. rujna prošle godine kazao nam je:

»Potrebni ste ne samo Crkvi nego i društvenoj zajednici koja treba svećenike i Bogu posvećene osobe. Doista, današnji čovjek, iako to može drukčije izgledati, osjeća u sebi na osobit način živu potrebu za Bogom. Samo materijalna dobra nisu dostatna. Srce je čovjeka nemirno i u neprestanom traženju onoga što može dati smisao i vrijednost ljudskom životu. Svećenici su potrebni svijetu, jer je Krist potreban svijetu. Bogu posvećene osobe potrebne su, jer čovjek mora biti neprestano pozivan na duhovne i vječne vrijednosti.«

Sveti Otac nastavlja:

»Budite uvijek duboko uvjereni da budućnost Crkve velikim dijelom zavisi od svetih svećenika i redovnika, zaljubljenih u Krista i punih žara za brata čovjeka...«

»Također je nužno i hitno promicati dobro osposobljen laikat koji će znati surađivati s vama, osobito na području kateheze i socijalne skrbi, i tako vam omogućiti da se više posvetite vašoj posebnoj ministerijalnoj službi!«

Možda i mi, a pogotovo naši vjernici, kad govorimo o Crkvi, još uvijek razmišljamo o Crkvi u suženom smislu. A Crkva je cjelina svih krštenih. Zato je poslanje Crkve položeno na savjest svakog kršćanina, svakog vjernika, jer on pripada otajstvu Crkve i on postaje sakrament nazočnosti Kristove. Zato Papa naglašava da treba promicati dobro osposobljen laikat. Svojim katehezama u školama, svojim homilijama u crkvama, svojim propovijedanjem evanđelja mi pripravljamo Crkvu u najširem smislu da ona bude nazočna u društvu i da vjeruje u svjetlu evanđelja, i velikodušnosti, i nesebičnosti križa

Evanđelje i križ! Evanđelje u srcu i u ruci svakog vjernika. I križ: njegova raspoloživost da se žrtvuje, da bude u sebičnom svijetu nesebičan, da u ovom hedonističkom svijetu bude čist, da u tom nevjernom svijetu slavi Boga, da mu Bog bude u srcu. Onda on postaje svjetlost. »Tako neka svijetli vaša svjetlost pred ljudima da vide vaša dobra djela i slave Oca vašega koji je na nebesima« (Mt 5,16). Vidljivost svetosti!

Kako se dolazi do svetosti? Dolazi se molitvom. Prvi predavač u raspravi završio je i upozorio na nešto bitno. Papa Pavao VI., ne samo voditelj Drugog vatikanskog sabora poslije Ivana XXIII. nego i ostvaritelj sabora u Crkvi, naglašava:

»Crkva je društvo ljudi koji mole. To i jest njezin prvi zadatak: učiti kako se moli. Zapitamo li se što Crkva radi, odmah ćemo opaziti da je ona škola molitve. Ona opominje vjernike da su dužni moliti, da budu spremni na molitvu, da osjećaju kako im molitva treba; uči ih kako i zašto treba moliti. Za Crkvu je molitva veliko sredstvo spasenja... Molitvu Crkva drži temeljnim i uzvišenim izrazom vjere. Vjera i molitva sastaju se u jednom činu, koji u isti trenutak postaje i izraz nade... Na kraju, Crkva proglašuje da su molitva i ljubav isto. Bossuet tvrdi: 'Nema ljubavi osima one koja moli'. Moliti znači ljubiti (Bremond)...« (Papina kateheza 20. 7. 1966.).

Drugi vatikanski sabor u svojoj velikoj Konstituciji *Radost i nada*, kad govori o nazočnosti Crkve u društvu, kaže:

»Sve ovo što je ovaj Sveti Sabor iznio iz blaga crkvene nauke namijenjeno je da pomogne svim ljudima našeg vremena, bilo da vjeruju u Boga, bilo da ga izričito ne poznaju, da jasnije uvide svoj cjeloviti poziv i da bolje usklade svijet s uzvišenim dostojanstvom čovjeka, da nastoje na univerzalnom i dublje utemeljenom bratstvu i da, potaknuti ljubavlju, širokogrudnim i zajedničkim naporom odgovore na neodložive zahtjeve našega doba« (GS 91).

Drugi vatikanski sabor nije posvetio puno prostora raspravi o svijetu kakav on jest, nego je posvetio pozornost Crkvi kakva ona mora biti u tom svijetu, da u tom svijetu bude zaista kvasac, da bude sol, da bude svjetlo. Zato kaže Sabor u *Lumen gentium*:

»Ta božanska misija koju je Krist povjerio Apostolima trajat će do svršetka svijeta, budući da je evanđelje koje oni moraju propovijedati, za Crkvu počelo svega njezina života u svako vrijeme« (LG 20).

Sabor poziva Crkvu na svetost:

»Ta svetost Crkve neprestano se očituje i mora se očitovati u plodovima koje Duh u vjernicima proizvodi, a izražava se u različitim oblicima kod pojedinaca koji u svojem načinu života teže za savršenom ljubavi i druge pobuđuju na dobro...« (LG 39).

Crkva nazočna u svojim vjernicima, nazočna je u svim strukturama društva.

Danas su u ovom našem zajedništvu na početku bila dvojica ministara i rektor Sveučilišta. Zamislite vjernika ministra, čovjeka Crkve i čovjeka Božjeg. Zamislite rektora sveučilišta, čovjeka Božjeg, čovjeka Crkve! Zamislite jednog liječnika u bolnici, profesora na katedri, znanstvenika u laboratoriju, socijalnog radnika u sindikatu; zamislite i radnika u tvornici, radnika vjernika koji nosi u svojem srcu evanđelje i koji nosi u svojem srcu križ!

Strukture se obasjavaju unutarnjim svjetlom jedne nazočnosti. To nije nazočnost jednog čovjeka, to je nazočnost Krista, to je nazočnost Duha, Duha Svetoga. Duh Sveti je snaga Crkve. On je život Crkve, on je posvetitelj Crkve. On nas usađuje u Krista da bismo klikitali: Oče! Sva naša razmišljanja o Crkvi, o njezinu poslanju, o njezinu djelovanju uvijek se vraćaju u naše srce, u našu savjest, u moju savjest, u savjest svakog vjernika.

Gledajući Crkvu u tom svjetlu kao otajstvo Kristovo o kojem govori Pavao, kao sakrament koji je Krist usadio u povijest i u svijet, tu Crkvu treba voljeti.

Biskup Kapellari kaže: »Crkva je sveta radi svojih svetaca koje i danas rađa: bilo da su već sazrijeli, bilo da tek niču. Crkva je lijepa radi svojih mladih koji se opiru napasti egoizma svih vrsta i velikodušni su u svojoj ljubavi prema Bogu i ljudima.

»Crkva je lijepa radi svojih tihih molitelja i patnika koji daju na raspologanje Bogu energije svojih patnja da ih On upotrijebi u tajanstvenoj ekonomiji spasenja drugih... Nije teško postaviti se na tron onih koji optužuju. Teže je drugom oprati noge. Unatoč svemu i svojim kritičarima, Crkva se trudi neprestano da u svijetu obavlja službu pranja nogu!« (E. Kapellari: »Ja zum Glauben – Ja zum Leben 1988«).

To je služenje Crkve. I onda kad je nepriznata, i onda kad je progonjena, i onda kad je drže suvišnom, ona pere noge. Ona je, poput Krista, ponizna službenica ovom svijetu da ga spasi. To je i naš poziv. Amen.